

FAHÍRŐMEGYZEI

NAPLO

Elfizetési árak

Folyóirat:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1 50 K.
3 évre	3 K.	3 évre	4 50 K.
6 évre	6 K.	6 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-tér 1.

TELEFON 208.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felölös szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

Okosabb

és nemzetisebb birtokpolitikáról beszélnek ma már nemcsak a gazdasági szaklapok, hanem még a társadalmi és politikai napilapok is. Ez a jelenség letagadhatatlanul azt bizonyítja, hogy az eddigi birtokpolitika nem volt helyes és éppen ezért új birtokpolitikára van szükség.

Mi volt az eddigi birtokpolitika legfőbb hibája? Igen sok volt a kötött birtokok és aránytalanul sok a nagybirtok. A legmagyarabb vármegyékben a földművelőosztály csak nagy nehezen tudott földhöz jutni, csak azért, mert többnyire kötött birtok közelében élt, vagy pedig, mert a körülötte levő nagy birtok, ha eladásra került is, ismét csak egy darabban lett eladva, ismét csak egy kézre jutott. Valami érthetetlen, fátumszerűség, nehézségedett a nagybirtokot eladó, sokszor még egyként keresztény erelmű tulajdonosokra is, akik, ha parcellás eladásról csak hallottak is, máris fázkonyan vonultak vissza és, így kisember tőlük nem vásárolhatott. S mi lett ennek a következménye? A mai siralmas állapot, amikor már oda jutottunk, hogy a magyar csak cseléd lett a maga házában. Ennek az áldatlan helyzetnek a háború után meg kell változnia, mert különben miért vértettek a mi népünk fiait az oroszok-szorosnál, Limanovánál és Doberdónál? Hogy amíg ők távol a hazától két hosszú éven át életük vesztélyeztetésével folytonos küzdelem közepette visszaszoritották a minden oldalról reánk tört ellenségét s az alatt még itthon a vérrrel szerzett s most is vérrrel védelmezett édes hazai föld nem kívánatos kezekre csusszeg á? Talán ezért?

Ez ellen tenni kell. Mert amiről itt szó van, az egy szent és nemzeti kötelesség. Nem kívánunk mi áldatlan felekezeti villongást előidézni, hanem csak a nemzet földi sorsát intező hatalom figyel-

mét akarjuk fölhevni, hogy amíg nem késő, vessen véget ennek az eddigi szerencsétlen birtokpolitikának és alkossa meg törvényhozási úton az örökberlet rendszert, amely terjedjen ki a hitbizományt, egyházi, városi és községi kötött birtokokra és minden eladásra kerülő nagy birtokokra, természetesen olyan formán, hogy mindezeket a tulajdonosokkal történendő megegyezés után vegye berletbe az állam és adja át 8—10 holdanként a kisembereknek örök berletbe.

Ne mondja senki, hogy most nincs földéhség. Igaz, a háború ideje alatt nem jelentkezik ez az éhség, de a há-

boru után bizonyos, hogy annál erősebben fog föllépni. De még végeredményben nem is a földéhség kedvéért kell az örökberletrendszer behozatala, hanem, hogy világosan szóljunk: mert csakis az örök berletrendszer az az egyedüli eszköz, amely a kisembert földhöz juttatva, a nagybirtokoknak nem kívánatos kezekbe való juttatását megakadályozza. Mi azt akarjuk, hogy a magyar föld a magyar népe legyen és hogy idegen kéz ne tolakodjék a mi népünk és a mi földünk közé!

Ily értelemben sürgetünk mi új birtokpolitikát.

Csöngedy Cyula.

A világháború.

A tengeri diadal.

A nagy tengeri csatáról érkező újabb részletek mutatják csak igazán valódi képét e példátlan vízi viaskodásnak, amely eredményeiben talán még a csúzimai ütközetet is felülmulta. Semleges tanuk szerint a tízenkét órás ütközetben hatvan hajó, egy másik híradás szerint százötven hajó vett részt a tengeri csatában, amelynek végén a német flotta még egy darabig üzte az angolokat, így tehát merőben hazugságszámba megy az a londoni állítás, hogy a németek ütközet után menekülésszerűen tértek vissza.

Londonban hallatlan izgalommal fogadták az események híreit. Rénteken délután az összes politikai pártok értekezletet tartottak, az ellenzéki pártok pedig az alsóház összehívását követelték. Kétségkívül, hogy a borzalmas hadikatasztrófa döntő személyi változásokat fog előidézni az angol haditengerészet vezetésében.

Olasz harctér.

Az olaszok a Posina-völgytől délre fekvő főhegyháton és a Monte Cengio—Asiago harcvonalunkkal szemben nagy haderővel szívós ellentállást fejtenek ki, ezen a területen heves harcok kezdtek kifejlődni. Csapataink egyre közelebb nyomulnak az ellenség állásaihoz. A Monte Cengiótól keletre jelentékenyen tért nyertünk. Cesuna község már harcvonalunkban fekszik, ahol az ellenség elentámadást kísérelt meg,

mindenütt visszavertük. A tegnapi harcok folyamán 5600 olaszt, köztük 18 tisztet fogtunk el, 3 löveget, 11 gépfegyvert, valamint 126 lovat zsákmányoltunk.

Orosz harctér.

Az ellenség ma reggel tüzését egész északkeleti harcvonalunkkal szemben működésbe helyezte. Az orosz tüzerég tüzelése a Dnyeszter mentén, a Strypa alsó folyásánál, Tarnopoltól északnyugatra különös hevesességre emelkedett. József Ferdinánd főherceg vezérezredes hadserege Olykánál 25 kilométeres harcvonala az oroszok pergőtűze alatt áll. A Dnyeszter mentén az oroszok egy gáztámadása nem okozott sorainkban kárt. Mindenütt egy legközelebbre várható gyalogsági támadás előjelei észlelhetők.

A bolgárok újabb előrenyomulása.

Szalonikiból azt a hírt adták, hogy a bolgárok megszállották a Demirhiszari állomást most a görögök és a bolgárok együtt tartják megszállva. A helyőrségben egy század bolgár katonaságot helyeztek el. A görög helyőrségi csapatokat még nem hívták vissza.

Csütörtökön francia repülők bombákat dobtak Porto Lagos aegai tengeri bolgár kikötőre. Tegnap Letriose is bombákat dobtak. A Gevgheli-Dorian szakaszon Magardans mellett kisebb harcok voltak. A front többi részén a szokásos tüzerégi tevékenység volt.

A pünkösdi kerti ünnepély.

A hírlapok értesítései utján a város és vármegye közönségének már részletes értesülései vannak a pünkösdi kerti ünnepélyről, amelyet a Hadsegélyző rendez a lövészkertben. További felvilágosítást adnak majd a plakátok; továbbá az ünnepélyen résztvevőknek, segédkező úriasszonyoknak, leányoknak, katonatiszteknek és civil urimbereinknek beosztása a legközelebbi napokban szintén hírlapilag lesz közzétéve. A főrendezést a főkapitányság, katonaság, csendőrség és a Hadsegélyző tagjai végzik, akik az ünnepély mindennemű szükségletéről gondoskodnak.

A város urileányainak részvételére vonatkozólag tudatja az előkészítő bizottság, hogy a Pro Pátria egyesületet kivéve, az urileányokat minden nehezítés elkerülése végett nem névszerint kéri fel, hanem szíves jelentkezését kéri azoknak, akik résztverni óhajtanak. Az előkészítő ülésre többeket meghívott abból a célból, hogy a leányok névsorát összeállíthassa. Mivel azonban még mindig hiányos, az előkészítő bizottság kéri azokat, akiknek neve eddig bejelentve nincsen és résztverni óhajtanak, hogy egy levelezőlapon a Hadsegélyzővel (Városház) tudásák. Eddig már mintegy 60—70 leány neve be van jegyezve, s ezeknek beosztásáról holnapután hírlapi közlés történik, a később jelentkezőket szintén be fogják osztani.

A Hadsegélyző kéri azon hölgyeket, akik süteményt adnak az ünnepélyre, hogy szombattól vasárnap délig szíveskedjenek a Hadsegélyző hivatalába elküldeni. Az ünnepély programja több érdekes és mulatságos számmal bővült.

Cigányigazolvány.

A cigánykérdés rendezése.

Erdekes körlevél érkezett a törvényhatóságához és a csendőrséghez. Elrendeli a város és a vármegye területén található összes cigányok összeírását, sorozóbizottság elé állítását és hatósági felügyelet alá helyezését. A rendelet a többi között hivatkozik arra, hogy a kóbor cigányok a béke idején sem igen felelnek meg az állampolgári kötelezettségeknek és főleg a katonaszkodás és adózás alól vonják ki magukat. Epp ezért szigorú intézkedéssel kell gondoskodni arról, hogy a kóbor cigányok a haza védelméből és a közérdekű munkálatokból kivegyék a maguk részét.

A rendelet mindazokra a cigányokra kiterjed, akiknek általában lakóhelyük nincs, tekintet nélkül arra, hogy tudnak-e igazolni valamely foglalkozást, vagy sem, vagy hogy rendelkeznek-e a megélhetésre szükséges anyagi eszközökkel. A községi előjáróság, illetve a rendőrkapitányok kötelesek a kóbor cigányokat rendőri karhatalom igénybevételevel előállítani és lovaikat lefoglalni.

A hatóságok lehetőleg családok szerint nyilvántartást kötelesek készíteni róluk és másodpéldányát a statisztikai hivatalhoz kell betervezni. A hatéven alóli gyermekek ál-

lami menhelybe adandók, a tizenéves-ötven éves férfiakat pedig sorozás alá kell állítani és valamennyikét orvosi vizsgálat alá kell állítani. Mindegyik cigány, aki tizenkettedik évét betöltötte, a hatóságtól cigányigazolványt kap.

A kártyavetők ellen.

Gulyás Mihályné vagy husz hónappal ezelőtt eleresztette az urat és Gulyás Mihály azóta — ide- s tova két esztendeje — járja hol itt, hol ott, mindig idegen országban a hadak útját. Közben pedig irogatja, ha lehet, hát naponként, de akármikor elég sűrűn, a vizsgálató leveleket az édes párjának, hogy „ne félj, ne is nyugtalanodj, én édes párom, nincsen nekem semmi bajom, ne legyen neked se, meg a szerelmes kis magzatjaidnak se.” Gulyás Mihályné elolvassa a leveleket, de egy idő óta csökkenő hittel olvassa. Nem azon aggódik, hogy tán nem úgy van, hogy az ő ura a levélben, a levelekben írja, hanem hogy hát mért, hogy csak egyre írja, mikor — egyszer leg-alább — élő valóságban meg is mutathatná, az itthonvalókat ő is megnézhetné. Ezt Gulyás Mihályné, amint így elgondolja, meg is írja az urának. Az ura elmegy rapportra, kér rövid szabadságot, de mert majd annyi Gulyás Mihályné van most az országban, a hány ember áll glédában, császár ruhájában, sok Gulyás Mihály megint csak levéllel biztatja, csitítja

türelmetlenkedő, gyanakvó élete pártját. Meg is írja tán megnyugtató, nagy igyekezetében Gulyás Mihály, hogy jön ám nemsokára, de Gulyás Mihályné ezt nem látja a levélben, csak azt, hogy most nem jön az, megint nem jön az ura.

Holnap pedig már tudja is Gulyásné, miért nem jött, miért nem jön, miért nem is akar az ura hazajönni. Megmondja neki a — kártya, a jósnő. A kártyavető cigányasszonynak nagyon jó a szeme. Ellát messzire és belelát a mély-ségekre. Hát még ha az asszony fájdalma nem is olyan nagyon mélyen rejtezik a szívében. A kártyavető asszony meglátja és mert jól tudja, hogy az aggódók, a remegők, az ő emberei, csakhamar beállít Gulyás Mihálynéhoz és — nem tudja, hogy kell-e, de elhozta a kártyapakit. Es veti is már és — olvas belőle.

— Ehun a katona, a Gulyás Mihály, alul van, messze van. De nini! mi van mellette — a dáma, az asszony. Szeretője van a Gulyás Mihálynak, szöke szeretője, ott van, ott mellette, most is együtt vannak, mindig együtt vannak.

A jó Isten tudja, miket olvas még ki a cigányasszony abból a kártyából. Gulyás Mihályné eleget hallott már, nem hallgatja, vagy csak kábultan a többit. Tud ő most már mindent; megmondta a kártya, amit pedig az mond az szentigaz. Ha mégis jönne valaki, onnan, Gulyás Mihály tájékról és az mást talál mondani, hitvány hazudozó az csak, egy huron

pendül a gaz Gulyás Mihályval, olyan ő is, mint az, persze, hogy pártolja. Csak legyen, aki elhigye hazudozásait. Ha meg viszont valaki — könnyelmű tréfából, vagy számitó rosszindulatból — meg-erősíti, „amit a kártya mondott”, hát akkor persze, hogy semmi kétség a dolog igazságában.

Aki pedig azt hiszi, hogy kár ennek olyan nagy feneket keríteni, jöjjön csak el egyszer, s vegyüljön egy csapat közé. Mert a Gulyás Mihálynék szerie mindenütt vannak és szerie mindenütt és mindenfelé kapják a Gulyás Mihályok hazulról a kétségbeejtő híradásokat. Mert kártya csak van mindenütt, kártyavető gonosz cigányasszony pedig meg asszony aki hisz neki, az meg pláne.

Ezért pedig butaságot, művel- lenséget, multak bűnös mulasztá- sait emlegetni — azt is lehet, de majd később. Most rendőri, csen- dőri-hatalommal kellene széjlejt- títeni az ilyen kártyavetőkön. (Máskor se ártott volna.) Ha bünte- tendő dolog a hamis és igazalmat keltő harci hírek terjesztése, van ez is oly veszedelmes, bűnös do- log, hogy részalag a megtorlásra és a megelőzésre.

És van olyan fontos is, hogy érte, ha kell, egy egész apparátus is megmozduljon. Egész falvak — és nem egy város — nyugalma és künn, messze egész táborok nyugalma mulik ezen, megérdemi hát, hogy egy kicsit törődjenek vele. És hogy később — nyugal- masabb időkben törődjenek ezzel a kérdéssel is.

TÁRCA.

A mi hét szilvafánk.

Taine Hyppolite arra a ferhéjázó kegyes engedményre, hogy „a népnék szüksége van a vallásra” azt jegyezte meg: „A szenvedés- sel szemben, rendeltetésünk titká- val, az élet kétes igazságszolgáta- sával a reményeink nyugtalan- ságával szemben mindnyájan nép vagyunk.”

A nagyevű francia író az ösz- szes nemzetekről szól, mi magya- rok meg édes hazánkra nézve még azt is mondhatjuk, hogy az adók- kal szemben is, a mindent szám- bavevő, a lehetetlenségig növekedő s folyton nyugtalanító adókkal szemben vagyunk mindnyájan nép. Mert újabb, amit a mezőgaz- dasági statisztika összeírásához a kertek fát s az udvar szárnyasait kellett bemondani, nemcsak a föld népe ijed meg, azt ki tüzelőnek a gyümölcsfákat, s nemcsak a pa- rasztasszonyok ölték le tyukjikat, hanem még úrlemberek is irtottak a gyümölcsösben s uri házaknál is pusztá lett a báromfiudvár. Egy- szerre nép lett mindenki, mely megijed a nagy adóktól.

Mi Juliával minden öszön álte-

tünk oltványokat s mert az előző hosszú, zordon télen sok megfa- gyott, hát a mult öszön még többet kellett kiültetnünk, mint máskor. Mikor így a kivesszett nemes gyümölcsfákat már pótoltuk, a hely-lapunk éppen akkor egy lelkes vezércikkben felszólal, hogy a millenniumot mindenki kül- lön is ünnepelje meg, ha más- kép nem, ültessen egy fát, mely mint az ezredév eleven emléke fog állni előtte s megmarad utána.

Ezt a szótát mi is szívünk- re vettük s kertünkben egy pázsitos pusztá helyecskén nem egy, de hét szilvafát ültettünk egy cso- portba. Mert a hetes szám mindig szent száma volt a magyarnak, a honfoglaló hét vezértől kezdve a legeslegutolsó hét szilvafáig.

A mi hét fánk hagyományosan csak közönséges magyar szilva volt, de a közönségesnek mégis nemesebb faja. Mert a nagyszemű, félig magbaváló szilvák alakja olyan, mint az egyhetes holdvilág, egyik oldalon gömbölyű, másikon meg majdnem egyenes. A szitnik igazán hamvaskék s husuk édes és sárga, mint a méz.

De a szimbolikus hét szilvafa még meg sem szokhatta a helyét, mikor jött a statisztikai összeírás. Mi természetesen híven bemon- tunk minden legkisebb facsemétét

is, habár olyan rossz előérzetek, olyan nyugtalanító sejtelmek kö- zött, hogy Cicero a legvirágosabb divinációnak vette volna.

És ekkor egy érzés rezdült végig a hazán, az ország minden részé- ben egyformán megijedt a nép. Az összeiró úgynök azt kérdezte az öreg polgártól:

— Bátyám uram, miféle hiten van?

— Már én csak azon a hiten vagyok, hogy adó lesz ebből.

Az öreg ezzel az uri nép he- lyett is felelt.

Megkérdezte a parasztasszonyt:

— Hány tyukja van?

— De már, pattant fel a me- nyecske, — a tyuknak szárnyat adott az Uristen, madártól meg csak nem fogunk adót fizettetni?

— Nem adóért galambom, csak a számaért adják fel.

Ez a menyecske az uri asszo- nyok aggodalmát is kimondta.

— Mennyi földje van? — kérdi másutt az összeiró egy embertől.

— Talán egy hat kis hold.

— Maga munkálja?

— Magam hát, de rendszeren is fizetem az árendát.

— Hát nem a magáé?

— De nem ám! Ugy árendá- lom a Kohntól.

— Magának mije van?

— Feleségem, négy gyermekem.

De mégis csak van valamije?

— Van adókönyvem, váltóm, sógorom, napam, azoknak is van- nak adókönyveik, váltóik és -gye- rekeik.

— Az özvegy parasztasszonytól is kérdezte az úgynök:

— No, miujk van?

— Mink van? — rémült meg az asszony, — azt is tessék kér- dezni: Mink nincs?

— Most csak azt mondja el, a miujk van.

— De elmondom azt is, amink nincs. Van a négy gyermeknek nyolc csupasza lába és nincs rá telre csizma; van négy éhes szája és nincs belé kenyér. Ezt tessék felírni!

— Ej, hiszen hazuk is van, a mitől adót fizet?

— Igen, adóm van, de a vis- kómnak nincs fedele. Ezt tessék felírni.

Más helyen egy kertészkező em- bertől kérdeztek:

— Hány gyümölcsfa van a kert- jében?

— Hát hiszen csak volna, ha volna, de ha még most is föléle- srófolják az adót, az ember kény- telen Amerikába menni.

— Ne hordjon itt mindent ösz- sze-vissza. Azt mondja meg hány gyümölcsfa van a kertjében?

— Ugyan, hogy tudnám én.

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

tűzők és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Kül-
lönféle vásznak, törölközők, abrosz, lapadók és zsebkendők-
ből. Agy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből.

OLCSÓ

VALÓDI ÉRTÉK.

HIREK.

Háborús témák.

Nem megyek nyilvános helyre — mondotta egy szabadságra érkezett katona — mert undorodom halgatni a pezsgős üveg dugójának durranását akkor, amikor odakint, ahonnan jöttem, talán éppen abban a pillanatban explodál egy schrapnell és hunyja be szeméit örökre egyik vagy másik bajtársam.

Nem érez az szívvel, aki nem érzi ennek a vádnak nyomasztó súlyát. De van még tovább is. Pazar szövetű szoknyákban, drága szövetekben, csizmacipőkben libegnek a városban hölgyek a korzókön és a mulatóhelyeknek nincs más panása, mint a záróra, amely véget vetett a reggelig tartó dárindoknak.

Erelvés, minden melléktekintettel ment rendszabályokra van itt szükség, úgy, amint Németországban, megszabják, mennyi szövet szabad a női ruhákhoz felhasználni, nálunk is véget kell vetni annak, hogy amig odakint ezer halál és véres borzalmak színjátéka a csatátér, addig idehaza legyenek és lehessenek egysesek, akiknek az élet rózsaszínű álom és rózsaszínű csipkével és fodrokkal díszített divatruhákban akarják átfülni a háborút, akár egy farsangi éjszakát. Meg kellene magyarázni ezeknek a férfiaknak meg nőeknek, hogy a cicomára és pávatollakra kiadott bankók jobb helyen volnának az elesettek árva és özvegyeinél, meg kellene magyarázni, hogy nem — illik — páváskodni, mert sok lateiner családapa azokat a ruhákat veszi, amelyeket hajdan az öszeresnek adott el.

Hány van abban a hitvány kerítésben? Csak azt tudom, hogy alig bírja a ember a csekély hasznából a tengernyi adót — össze-szedni.

— Hogy ne írják fel! Megadózunk majd a mult bucsukor megevev tyuktól is, csak akadjon olyan hóhérré, aki azt is felírja.

Egy másiknak a gyümölcsfája bárkát terem s gazdasági eszközke: a kapa meg a kasza, sőt egy parasztember egy rongyos kócostort mutatott fel, mint egyetlen kenyérkereső szerzeményét, — előbb kocsis volt Deutschnál.

— Hány tyukjuk — van? — E kérdésre sietve megfelel a menyecske.

— Maguknak kertjük is van? — vallatják az öreg asszonyt.

— Szerelmes teremtom! Hát már az is olyan bűn, ha kertcskénk van, hogy azért is adóval bírságolnak meg?

Igy rémildőzött és védekezett a nép mindenfelé az országban. A lapok egyre-másra hozták az ezekhez hasonló összeírási adomákat. Mennyit lehetett ezeken kacagni, amelyek azonban csak a magas szerzők és a közönyös rendezők előtt krajcáros komédia az, de a szereplőnek szomorujáték.

Néhány nappal a statisztikai összeírás után ijedten jön hozzánk egy urinó.

(Folyt. köv.)

— Klotild-nap Aicsuton. Szombaton, a hó 3-án ünnepelte Klotild kir. hercegnő névnapját. Ez alkalomból az udvari kápolnában ünnepi istentisztelet volt, melyen jelen voltak: Klotild Mária és Erzsébet kir. hercegnők, Fülöp kir. herceg, kíséretükben, gróf Pongrácz Dorotha udvarhölgy s Holdházy Mária nevelőnő. A templomban jelen voltak: az urodalmi tisztikar, élén Szakalla Ferenc intézővel és sok nép. Az istentisztelet után fogadgatásban részesültek az alicsuti róm. katolikusok képviselőitében Pintér Ferenc udvari lelkész s az irgalmas nővérek, fejezték ki jódoalattal jökvánásaikat, majd az urodalmi tisztikar, kiknek nevében Szakalla Ferenc felügyelő fejezte ki a jókvánásokat, majd a kórház katonái rendeztek ünnepélyt s nyújtottak át virágosokrot. Ezek között különösen hosszabb megszólítással tüntette ki Klotild kir. hercegnő Tima József kövített, ki József kir. hercegnék volt a harctéren inasa s e szolgálatban betegedett meg.

— Katonai kiténtetés. Hruszka Károly 17. honvédgyalogezredbeli hadnagy a hadiékintményes harmadik osztályu katonai érdemkeresztet kapta.

— Érettségi vizsgák. A cisztercita főgimnáziumban a hó 2-án tartották meg az érettségi vizsgálatot, Kárpáti Kelemen tanterületi főigazgató elnökletével. Eredmény a következő: jelenen érettek: Mészáros József, Schlamadinger József és Simon Gyula; jól érettek P. Nagy Antal, Fellegi Mihály, Póth Aladár és Walla Gyula; értekeztek Lukács László, Mészöly Ferenc Schlögl Kálmán.

— Hétfőn este indultak a frontra. Távirat érkezett József főhercegtől, hogy a város és a vármegye vezetői azonnal induljanak utra, mert később ismét el lesznek foglalva a mi katonafiaink s nem találkoznak velük. Gróf Széchenyi Viktor főispán, dr. Saára Gyula polgármester és Szűcs Jenő alispán hétfőn este el is indultak az olasz frontra s az egybegyűlt pogácsát László István alezre-des négy altiszttel kedden küldött utánuk, hogy harcos testvéreinknek egy kis hazai jusson.

— Eljegyzés. Ifj. Turiák Alajos Mórról eljegyezte Fehérvárcsurgón Richter Rózsikát.

— Orvosok tanfolyama. Mint ismeretes, Budapesten folytatólagos orvosi tanfolyamot tartanak a vérbetegségek tanulmányozására. Az első tanfolyamon Dr. Bierbauer Viktor városi tisztí főorvos vett részt, most pedig Dr. Herz Oszkár és Gerber Károly tisztiorvosok utaztak fel a tanfolyam végzésére.

— Hósi halál. Mayer György móri lakos, községi előjáró, 17. honvédgyalogezredbeli népfelkelő ez évi március 18-án az orosz harctéren észt halál.

— A tisztviselők mozgalma. A Fejérmegyei Napló már régóta sürgeti, hogy a tisztviselőknél, akik a háború élviselhetetev súlya alatt görnyednek, országos tömörítésre és mozgalomra van szükségük, hogy helyzetük javítását keresztülvihezzék. A mozgalom, úgy látszik, megkezdődött, amelyről Székesfehérvár most kapott hivatalos értesítést. Nyiregyházaán tartottak a tisztviselők nagyfontosságú értekezletet, amelyen a tisztviselők fizetésének megjavítását s az élelmi cikkek előnyösebb beszerzésének módozatait beszélték meg. Egyben elhatározták, hogy az ország összes törvényhatóságát felkéri hasonló mozgalom indítására. Minden törvényhatóság hozzon javaslatot ezen ügyben, a mellyel azután a kormányhoz fordulnak, hogy sürgősen intézkedjék a tisztviselőnyomoron.

— Közyülés a várrégényél. Fejérvármegye törvényhatósága folyó hó 14-én rendkívüli közgyűlést tart, amelynek főbb tárgysorozata a következő: Csanád vármegye felirata a belügyminiszterhez vármegyei hadi pótlók kivethetése tárgyában. — Miskolc város felirata a kormányhoz a tényleges szolgálatot teljesítő katonák családjának segélyezése tárgyában. — Mosonvármegye felirata a belügyminiszterhez a lakosságankisztelte való ellátása tárgyában. — Arvaszéki elnök előterjesztése a felügyeleti vizsgálatok kiszállási költségeire a gyámrendtartási tartalékalap jövedelméből évi 500 korona pótköltséggfedeztet engedélyezése iránt. — Dr. Balassa Imre II-od főjegyző a VII. fizetési osztályba való előléptetéséről. — Tarafás Béla főszolgabíró a VII. fizetési osztályba való előléptetését kéri. — Balassa Sándor főjegyző első szolgálati pótlókban való részvételéről. — Alispán előterjesztése Balassa Sándor főjegyző és dr. Halasz Kálmán arvaszéki elnök részéről működési pótlók megállapítása iránt. — A Balassa Lajos alapítványának gondnoka bérleti szerződés jóváhagyását kéri. — Zsigrai Odón vállalkozó közúti fedayog szállítására vonatkozó szerződése felbontását kéri.

— Hurokra került tyuktoiva. Sternfeld Sándor móri kereskedő üzletében mult hó 23-án egy vidéki asszony három tyukot kínál megvételre, miközben az üzletbe vártalanul belépett Tóth Ferenc, móri csendőrőrmester, akinek láttára az asszony önkénytelenül megremegett, ami az árguszemű csendőrőrmestert gyanút keltett. Igazolásra szólította fel az asszonyt, aki félelemtől reszkette bemozdta, hogy neve Gyulritze Józsefné szül. László Eva, sövénykútpusztai lakos és az árúcsitot tyukok az ő nevelése. Az őrmester magával vitte az asszonyt a községházra, ahol tanuk jelenlétében folytatta a vallatást. Több keresztkérdés hatása alatt az asszony végre bevallotta, hogy neve ö. v. Molnár Sándorné szül. Nagy Julianna, 45 éves, jómódu, nagyvélű lakos és a tyukokat Varga József, szomszédjától lopta. E beismerés után a csendőrök Nagyvásáros kinyomozták, hogy az asszony tényleg jómódu és mivel a család

nagy kordában tartja, nem járhat pénzhez s így, hogy szomsját olt-hassa lopásra vetemedik. Nagyvárasok történet, de Molnárnéra senki sem gyanakodott. Molnárné lopásért följelentették a móri büntető járásbírósnál.

— Tűzoltók és mentők közgyűlése. A székesfehérvári tűzoltók és mentők egyesületének választmánya vasárnap gyűlést tartott, melyen az évi közgyűlést készítették elő. A közgyűlés folyó hó 25-én lesz.

— Nem megy a frontra, mert köveket dobálnak. Egy szerencsétlen katona, aki úgy látszik nagyfokú idegben van szenved, levágta a vonattal a lábaféjét, hogy ne kelljen a frontra menni. Nem a golyótól meg a gránáttól, sem a szuronytól félt, hanem a kövektől, amellyel az olasz fronton dobálóznak. Ezzel a beteges gondolkodásra valló kifügáással állt elő Csasék Ferdinánd 74 gyalogezredbeli katona a székesfehérvári pályaudvaron, amikor itt ezredével átvonult. Ezredéből ugyancsak tegnap utazott át egy transzport a vasuton s Székesfehérvárról pihenőt tartottak. Csasék egyszercsak parancsnoka, Fischer Emil főhadnagy elé állt a alálan jelentette, hogy ő nem megy el a frontra, mert ott sziklakövekkel dobálóznak. Fischer főhadnagy mindjárt tisztában volt szerencsétlen emberével, s néhány kirendelt katonával ez üdítőbe akarta kísértetni, hogy behozzák a városba megfigyelésre. Csasék azonban észrevette, hogy egy vonat érkezik éppen be a pályaudvarra, odaszaladt, a sinre tette a lábát, s a vonat levágta a lábaféjét. A szerencsétlen katonát beszállították a csapatkórházba.

— Számlaszámlák. Luttor Ferenc lakatosiparos a háború alatt bekasz-szált számláiból egy bizonyos számlaléket a Fejérmegyei Nacionál helyezett el tőkegyűjtésre, amelynek célját később szándékozik megváltoztatni. Legutóbb 4 koronát küldött. Luttor Ferenc most azon óhajának adott kifejezést, hogy számlaszámlalékeit a Dr. Prohászka Ottokar adióvárára adja, hogy abban a háboruban elesett lakatosiparosok árvaínak is legyen hely. Reméljük, hogy derék iparos polgártársunk nem kezdeményezést kollégái követni fogják.

— Belefut a csatornába. Vasárnap délután a Rózsáskertnél a csatornában egy hullát találtak, amelyről megállapították, hogy Payer József 17. honvédgyalogezredbeli közlegény, aki fűrdeni ment a csatornába. Valószínűleg valami görcsöt kapott s az aránylag csekély vízben lelte halálát.

— Katonametetés. Fehér Sándor cs. és kir. 68 gy. a. bel. gyalogos érk-i lakos a harctéren kapott betegség következtében elhunyt. Temetése június hó 5-én d. u. 2 1/2 órakor volt a Csapatkórház halottasházából.

— Megunta az életet. Egy urileány megunta az életet s öngyilkossággal akart véget vetni földi egyhanguságának. Hölgyi Vilma kolosvári illetőségű leány Székesfehérvárról volt nevelőnői állásban. Megunta az életet s három szublimáspisztilis megevev. Elővezetési lyes árúléseivel a Szent György kórházba szállították.

Fűzőim, melyek pontos méretek

Kalan-újdonságok naponta érkeznek.

alapján vannak elkészítve, a legújabb árúlé a legfinomabb minőségű anyagokból.

Radó

mű dívat kőlétegegek fizette, Nádor-utca 1. sz. — Telefon 341.

— Ki az oka a drágaságnak? Furcsa kis híreskét találtunk valahol. Ezen hír szerint X községben 27 K. és néhány fillért rekviráltak a Haditermény R.-T. számára április hónapban a kukoricát. Május elején kukoricára volt szüksége ugyanazon község lakóinak. Ehezett már és pusztulóban volt a jószág. A község jegyzője a Haditermény Részvénytársasághoz fordult és kapott is olyan szerényebb mennyiségben. A kiutalási ár mázsánként 55-25 kor. volt a kiutalási állomástól. Következett erre egy csomó költség, melyek között a vármegyei veszteségi alap (hogy milyen címen az érthetetlen) vagyononként 153 koronával szerepelt. Minden költség hozzáadásával a kukorica mázsánként 63 koronába került a fogyasztóknak. Ez a tény. Kitémeljük belőle a következőket: A Haditermény R.-t. megkapta a kukoricát áprilisban 27 koronáért és eladta májusban 55 koronáért. Ugyan kérem, hova ment az a haszon?

— A vak katonáknak. A székesfehérvári Fejletlen Asztaltársaság a Fejermegyei Napló utján 45 koronát adományozott a vak katonák számára. Átadtuk a Hadsegélyzőnek.

— Hullák a Dunában. Erd községben egy 50—55 év körüli férfi hullát fogtak ki a Dunából, mintegy 2—3 hónap óta lehetett már a vízben. Adonyban pedig egy katonát holttestként fogták ki, a nyomozás megállapította, hogy Fehér Ferenc közlegény, körülbelül 6—7 nap óta volt a vízben.

— Egy kis mennyiségben. Tisztelt Szerkesztő ur! Csak egy rövid mondom el az én számfeltesémet. Csak úgy megjegyzések nélkül. Volt két pár cipőm, sajnos mindegyiknek lyukas volt a talpa. Egyiket elküldtem a cipészhez s megkértem szépen, talpalja meg. Meg is tetta szívesen, sűrűszen és kért érte 16 koronát. — No most, jöjjön az ellenőrzés — gondoltam magamban. Beállítottam a bőrkészítőkhöz s kértem egy pár cipő alá való bőrt. Adott is szívesen és sűrűszen és kért érte 8 koronát. — Törtem a fejemet, — dolgoztam tovább. Nagyobb szellemi megerőltetés nélkül sikerült megállapítanom, hogy eszerint a cipész minden pár cipőtalpaláson 8 koronát keres s ha egy nap mindössze két párt talpal meg, a napi keresete 16 koronára rug, ami egy hónap alatt 480, egy év alatt 5760 koronát tesz ki, ennyit fizetése egy éremekben megszámlált főreáliskolai tanárnak sincs, aki egész vagyont költött magára, míg a tízenkét iskolát kijárta s évi 1600 koronával kezdte meg tanári munkáját s meg kellett őszülnie, mire a VII. fizetési osztályba eljutott. — De talán a „gummisarokkal”, — gondoltam magamban — amely tudvalevőleg manapság szintén igen fontos probléma s rendkívül nagy összeállításokra ad alkalmat cipész és kuncsaft között. Ezt is kipróbáltam. Egyik cipőmre a cipéssel tettem gummit, aki 2:60 K-t kért érte. A másik cipőmre üzletben vettem a gummit és a szegeket, fizettem pedig érte (a szegekkel együtt) 90 fillért, a cipész tiszta haszna tehát páronként 1:70 K. A gummit sajátkezűleg srófoltam föl a cipőmre s elmondhatom, sehogyán se tartott ez a művelet öt percnél tovább. Menynyit lehetne eszerint egy nap alatt keresni gummitörővel, ha öt percnél 1:70 K-jával fizettetném a munkámat. Tisztelettel: **Gummi Sarok.**

— Egy szűz cigarettatárca G. B. monogrammal, amely a tulajdonosának kedves emlék, a Lövészkertről a Deák Ferenc utca, Alagi Dezső utca, Budai ut, Megyeháztérre át a Háltérig május 31-én elveszett. A megtaláló 50 korona jutalmat kap, hozza be a szerkesztőségbe.

— Az őrnagy és a magyar baka. A front közelében történt. A poros országuton fáradt, felkötött karukaton a városor. Nagyon lassan halad, mert a lába is fáj az istenadótának, de azért reménykedik, hogy délre mégis beérhet a kis lengyel városkába, ahová elküldték. Egyszerre aztán automobilkötés halatszlik. A jámbor baka hátra se tekint, hanem letér az országutról, és oldalt várja, míg elviharzik a nagy urak kocsija. De a hatalmas jármű éppen mögötte állott meg és ott berregett haragosan a füle mellett. A poros, fáradt legény hátrafordult hát és amennyire tőle tellett, feszesen szalutált a gépkocsiban ülő őrnagynak. Az aranygalléros nagy ur mosolyogva intett feléje:

— Gyere ide, fiám.
A baka remegve odabicegett és várta, mi történik vele. Az őrnagy, aki kedvességéről híres ember volt, részvétteljesen nézett végig rajta.
— Honnan jöttél?
— A frontról jövök, a spítálba küldték, de előbb...
Az őrnagy kinyitotta az autó ajtaját:

— Na ugorj be gyorsan, majd elviszlek.

A katonát végignézett nyomorúságos ruháján, piszkos kezén, aztán szorongva mondta:

— Nem lehet az, kérem alássan.
— Egykettő, egykettő.
— De méltóságos őrnagy ur...
Az őrnagy haragosan kiáltott rá:
— Mars be, ha én parancsolom.
Nagy szerényen felkapaszkodott a katonát a kocsihoz és a lehető legkisebb helyet igyekezett elfoglalni a sarokban. De az őrnagy nem húzódozott az oldalt kucorgó bakától. Megveregette a vállát és szíves szeretettel kérdezte, hol sebestült meg, hová való, van-e otthon családja, mióta harcol a hazáért. A baka azonban csak nem akart felmelegedni, mindjobbban összehúzódozott és szinte kétségbeesve rántotta magát vissza, mikor a jószívű őrnagy keztyűs keze hozzáért.

Végre aztán berobogott az autó a városkába és megállott a kórház előtt. A baka könnyek között hálálkodott, mikor leszállt:

— Isten áldja meg, hogy ilyen nagyon megtisztelt.
— Na ugye, jobb volt ezen a masinán jönni?

— Bizony az Isten áldja meg, de...

— Hát miért húzódoztál, mikor megszólítottalak?

— Hát azért, jelentem alássan, mert nem vagyok méltó az őrnagy urhoz.

— Aztán miért?
— Azért, jelentem alássan, mert mert tisztelettel szólván, engem a tetitlenítő intézetbe küldtek.

— Bojtorjánhajszos korpásodás, hajhullás ellen kitűnően bevált szer, üvége 1-korona 30 fillér. Kapható Szűz Róbert Magyar Korona gyógyszer-tárában Kossuth-u. sarkán.
— Crème de lactalis saját nemében páratlan hatású arcbőrszépítő, finomító készítmény, ezen tejkrém teljesen ártalmatlan, a bőrt egyszerű használat után bárszony puhává teszi, pattanásokat, szepőket, májfoltokat gyorsan elmulasztja.

Kapható Szűz Róbert Magyar Korona gyógyszer-tárában Kossuth-utca sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

Székhérvár szab. kir. város polgármestere. 7128/1916,

Hatósági hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város közigazgatási bizottságának 274/kib. 1916. számú határozata értelmében ezennel köz-hírré teszem, hogy a kereskedelemügyi miniszter 3973/III. 1916. számú leiratával engedélyezett, Say Ferenc székesfehérvári lakos téglagyárból a Déli Vasut Székesfehérvár állomáshoz csatlakozólag tervezett keskenyvágányu kéziüzeme iparvasut közigazgatási bejárása 1916. június 10-én tartatik meg. Gyülekezési hely: Székesfehérvár szab. kir. város székházának tanácsterme. Ideje délelőtt 10 óra.

Felhívom az összes érdekelteket, hogy amennyiben szükségesnek tartanak, az engedélyezett iparvasuttra vonatkozó összes iratokat a közigazgatási bejárás napjáig Liszt Ferenc irodaigazgató hivatalos helyiségében (városház. I. emelet 28. sz.) a hivatalos órák alatt betekintheik s a közigazgatási bejáráson érdekeik védelmében megjelenhetnek.
— Székesfehérvár, 1916. évi június hó 3.

Dr. Saára Gyula
polgármester.

APRÓHIRDETÉSEK.

Mihályi József Sándor kárpitós, Budai-ut 6.

Jó házból való fiuk tanulóknak fizetéssel felvételnek Schlammadinger Antal és Fia.

Gazdasszonyt keresek háztartás vezetésére és egy hathetes gyermek gondozására. Szömörce-utca 4. sz. a.

Kifutófiút felvesz Falvay divatüzlete, Kossuth-utca.

Eladó circa 100 métermázsza elsőrendű vasut mellett termett széna. Áránlatot kérek a következő címre: Piros Géza, Fehérvárcsurgó.

HAHN JAKAB cég

tudatja, igen tisztelt vevőivel, hogy a

szén- és tüzfifa-üzlet

régi helyiségeiben

tovább is változatlanul fennáll.

Dreher sörraktárhoz egy pince-kezelő, azonnali belépésre felvétetik. Aki ebben a minőségben már alkalmazva volt, erőnyben részesül.

Kisebb-nagyobb cserép hályhák a Magyar Király szállodában nagyon olcsón eladók. Ugyanott száraz fal-törmelék ingyen elvihető.

Mindenes felvétetik Schnetzer üvegkereskedésében, Szőgyény Marich-utca. Rókkantak előnyben részesültek.

Munkásleányok felvétetnek Haggenmacher sörtelepen Fatakes u. 6.

Sertesek kisebb, nagyobb eladó, Budai-ut 54.

Egy bolti leány felvétetik Kümmler virágüzletében, Kossuth-u.

Tanulóit felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda, Szt. István-tér 1. sz.

Keresek egy jó házból való fiut pincér-tanulónak azonnali belépésre. Rédei vendéglős Kossuth-u. 14.

Saját kávépörköldő

naponta friss pörköltkávét
1 kiló kávépótlék 4 K.
egy kiló pörköltkávét
13 koronától kapható

Deutsch Aladár
fűszerüzletében Buzapiac 5.

Telefon 233. — Tefon 233.

Hétfőn és kedden,
június hó 5 és 6-án:
Dorrit Veixler fűszerelésével.

Meghívás az
udvari bálra.
Vigjáték 3 felvonásban és
A FATUM.

Dráma 3 felvonásban.
Fényes pótműsor.